

ÚVOD DO TEORIE VÝTVARNÉ VÝCHOVY

KVV/7024 | KVV/7127

Mgr. MgA. Dagmar Myšáková, Ph.D.

dagmar.mysakova@kaveka.cz, dagmar.mysakova@ujep.cz

Způsob zakončení: zápočet (KVV/7024), zkouška (KVV/7127)

Cíle předmětu (anotace):

Studující se seznamují s jednotlivými přístupy zprostředkování výtvarné tvorby a vyučování výtvarné výchovy, pozicí oboru a nárocích na osobnost zprostředkovatele. Na základě studia teorií výtvarné výchovy definují konkrétní pedagogické postupy, přístupy a metody a jejich aplikaci v rámci vyučování výtvarné výchovy. Současně se sledováním soudobého výtvarného vývoje odkazují k historickým kontextům a souvislostem. Seznamují se s východisky přípravy výtvarného úkolu, nejen s oblastí umění, ale také s oblastí vizuálních studií a s obrazy různé mediální provenience.

Obsah seminářů:

V průběhu seminářů budou studující prostřednictvím přednášek, samostatné práce, čtení textů a skupinové diskuze seznámeni/seznámeny s tématy:

1. Proměny pohledu na zprostředkování a vyučování výtvarné tvorby
2. Historie výtvarné výchovy a její reflexe
3. Stěžejní osobnosti teorie a didaktiky výtvarné výchovy v Čechách a ve světě
4. Současná situace ve zprostředkování výtvarné tvorby a vyučování výtvarné výchovy
5. Výtvarná výchova a vzdělávací oblast Umění a kultura
6. Možnosti zprostředkování uměleckého díla
7. Interpretace uměleckého díla
8. Vizuální gramotnost
9. Tvorba, tvořivost, její iniciace a podmíněnost
10. Osobnost pedagoga výtvarné výchovy a její předpoklady

Požadavky pro udělení zápočtu/zkoušky:

- > aktivní účast a práce v hodinách (tolerovány jsou 2 absence)
- > čtení zadaných textů a aktivní příprava na hodiny
- > seminární práce v podobě interpretace zvoleného uměleckého díla (viz níže) – termín pro odevzdání práce: **2. 9. 2024**, termín pro poslední úpravy práce na základě komentářů vyučujícího k odevzdané práci: **16. 9. 2024**
- > úspěšné absolvování zápočtového testu (KVV/7024) / písemné zkoušky (KVV/7127) z témat a textů diskutovaných v průběhu seminářů

Povinná literatura:

FULKOVÁ, Marie. *Když se řekne vizuální gramotnost*. Výtvarná výchova. 2002, **42**(2), 12-14. ISSN 1210-3691.

JUREČKOVÁ, Veronika. Umění pro život – kriticky myslet o umění. *Kultura, umění a výchova* [online]. 2014, **2**(2) [cit. 2014-09-23]. ISSN 2336-1824. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=7&clanek=46.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2017. [cit. 2019-09-23]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/file/43792/>.

SLAVÍK, Jan. *Od výrazu k dialogu ve výchově: artefietika*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-437-3. (strany: 160-166)

SLAVÍK, Jan a Barbora ŠKALOUDOVÁ. *Co dělám, když interpretuji. Muzejní pedagogika dnes*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 187-196. ISBN 978-80-244-1993-0.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Kateřina. Jak „zabít“ tvořivost ve výtvarné výchově. *Kultura, umění a výchova* [online]. 2013, 1(1) [cit. 2013-10-03]. ISSN 2336-1824. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=3&clanek=21.

Doporučená literatura:

BABYRÁDOVÁ, Hana. Nové proudy ve výtvarné výchově. *Škola muzejní pedagogiky 4*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, s. 9-46. ISBN 978-80-244-1869-8.

DAVID, Jiří. *Století dítěte a výzva obrazů*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4593-4.

FULKOVÁ, Marie. *Diskurz umění a vzdělání*. Praha, H+H, 2005. ISBN 978-80-7319-076-7.

HAZUKOVÁ, Helena a Jan SLAVÍK. *Výtvarná výchova a její teorie v Českých zemích ve světových kontextech*. Praha PedF, 1998. ISBN 80-86039-70-6.

PODLIPSKÝ, Rudolf, Jaroslav VANČÁT, Věra UHL SKŘIVANOVÁ a Vladimíra ZIKMUNDOVÁ. *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: ZČU v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0728-6.

ROESELLOVÁ, Věra. *Proudny ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 2000. ISBN 80-902267-3-6.

SLAVÍK, J. Mezi osobitostí a normou. Proměny české výtvarné výchovy na přelomu tisíciletí. In *Obory ve škole. Metaanalýza empirických poznatků oborových didaktik*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta: 2005. ISBN 80-7290-225-3.

VANČÁT, Jan. *Tvořivost a obraznost ve Školním vzdělávacím programu*. Praha: EduArt ve vydavatelství MAC, 2008. ISBN 978-80-86783-31-4.

STRUKTURA SEMINÁRNÍ PRÁCE

V rámci semináře student/ka interpretuje umělecké dílo dle svého výběru, jehož interpretaci odevzdá v textové podobě, která byla předem konzultována. Při interpretaci student/ka vychází z informací ze seminářů a čtených textů a dle pokynů vyučující využívá AI (ChatGPT).

Součástí seminární práce je:

Jméno studenta/studentky, studijní obor, ročník, název předmětu, jméno vyučující

Název vybraného díla, autor, rok, technika, rozměr (případně umístění)

Reprodukce díla + citace zdroje (viz níže)

Interpretace díla strukturovaná do vět. Student/ka uplatňuje postup interpretace, který byl společně reflektován v rámci semináře. Při interpretaci využívá AI - ChatGPT (postup bude upřesněn v semináři), přičemž viditelně odlišuje vlastní text a text vygenerovaný s pomocí AI.

1) vlastní interpretace uměleckého díla dle struktury (viz Jurečková, 2015):

1. popis (co vidíme, jak je to uděláno)
2. analýza (jaké jsou vztahy /prostorové, barevné/ mezi prvky, kontrasty, kompozice atd.)
3. interpretace (co dílo znamená, jaké sdělení je s divákem dílem komunikováno)
4. zhodnocení (proč můžeme dílo považovat za hodnotné, proč bylo dílo studentem/studentkou vybráno, co na něm oceňuje)

2) interpretace znalců (teoretiků, kunsthistoriků, kurátorů atd. = citovat zdroje!) - pro tuto část interpretace student/ka využije alespoň 2 knižní zdroje + relevantní a ověřené zdroje internetové, ze kterých použije přímé citace (označeny uvozovkami)

3) zasazení díla do širšího kulturně-historického kontextu

1. kontext tvorby autora (popis celé jeho tvorby, co je pro ni charakteristické, jaké motivy se objevují apod.)
2. obecně umělecký kontext (k jakému směru je autor přiřazován a proč, jak by se znaky tohoto směru daly demonstrovat vybraným dílem apod.)

Ke všem použitým zdrojům (informace, obrazové přílohy) jsou náležitě uvedeny citace dle citační normy ČSN ISO 690 (Doporučený web: www.citace.com).

Jak citovat reprodukce uměleckého díla (tučně vyznačené informace jsou, pokud jsou známy, povinné):

V případě, že se jedná o reprodukci z knihy/katalogu/webu:

Jméno tvůrce. Název díla: podnázev [**Alternativní název**][**Druh nosiče**]. **In:** **Jméno tvůrce mateřského dokumentu. Název mateřského dokumentu:** podnázev. Vedlejší název. **Vydání.** Další tvůrce mateřského dokumentu. **Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování. Číslování svazku obsahující dílo, Rozsah stran díla, Název edice a číslování. Standardní identifikátor.** Poznámky.

Příklady:

FILLA, Emil. Kůň drásaný lvem [olej na plátně, 1938]. In: *Stavy mysli / Za obrazem: Stálá expozice GASK - Galerie Středočeského kraje*. Kutná Hora: GASK - Galerie Středočeského kraje, 2014, s. 81. ISBN 978-80-7056-185-0.

FILLA, Emil. Kůň drásaný lvem [olej na plátně, 1938]. In: Sbírky online. GASK [online]. Kutná Hora [cit. 2020-10-04]. Dostupné z: <http://sbirky.gask.cz/apps/#search>

V případě, že se jedná o Vaši vlastní fotografii, pořízenou na výstavě:

Jméno tvůrce. Název díla: podnázev [**Alternativní název**][**Druh nosiče**]. **Další tvůrce. Místo uložení. Lokace.**

Příklad:

FILLA, Emil. *Kůň drásaný lvem* [olej na plátně]. Kutná Hora: Galerie Středočeského kraje. Stálá expozice *Stavy mysli / Za obrazem*.

DLE JAKÝCH KRITÉRIÍ BUDE SEMINÁRNÍ PRÁCE HODNOCENA

1. Práce se zdroji - dodržení podmínky využití minimálně dvou knižních zdrojů, správné citování dle normy, efektivní využití AI.
2. Stylistická stránka textu, gramatická správnost, množství chyb.
3. Splnění formálních náležitostí a struktury seminární práce (viz výše).
4. Schopnost zamyslet se nad významem díla (nejen, co na díle pozorujeme, ale současně co dílo znamená, jelikož se jedná o dvě odlišné věci).
5. Vlastní úvahy nad dílem.